

Rozloučení s Martinou Havlíčkovou, 4.1.2020

J 8,32: "Poznáte pravdu a pravda vás osvobodí"

Milí přátelé, když se začala šířit zpráva, že Martinino putování neúprosně směřuje ke konci, byla z lidí kteří si tu zprávu předávali, cítit silná spoluúčast a vzájemnost – a zároveň bolest. Uvědomil jsem si znovu, jak silná pouta mnohé lidi v tomto sboru poutají. A zároveň člověk prožíval, jak je i ta hluboká vzájemnost vlastně křehká a jakoby bezmocná.

Ne nadarmo je společenství církve v takových situacích přirovnáváno v příbězích k bible plačící ženě. Plačící Ráchel, plačící dcera sijonská.

Nářek bezmoci, slzy nad ztrátou. Nářek nad křehkostí přátelství a lásky, nad tím, jak nesnesitelně snadno a z našeho pohledu "nespravedlivě" mohou zmizet z tváře světa lidé laskaví, obětaví, vtipní, nadaní a schopní, lidé tím vším krásní.

Tenhle nářek je také údělem a podobou Božího lidu. Společenství, jež si v takových chvílích uvědomuje svou nezaštítitelnost – a vyslovuje otřesenost nad lidskou křehkostí.

Ale – díky Božímu slitování – se nám nemusí a nemá vršit zármutek na zármutek a není ani důvod teď nářek prodlužovat. Martina odcházela na sklonku vánoc – těch svátků, které plačící dceři sijonské vyřizují, že k ní přichází nebeský ženich. Spasitel solidární právě s lidskou křehkostí a prožívanou bezútěšností. On právě toto křehké a zranitelné *člověčenství naše ráčil vzít na se*. Proto mu můžeme věřit a s důvěrou se svěřit jeho útěše, když se vypráví, že je mu líto právě těch, kterým vstoupil do života žal nad ztrátou blízkého bližního. A zrovna tak mu můžeme věřit, že nám uprostřed smutku chce ukázat cestu dál.

Cestu pravdivou, cestu, kde vysvobozuje i sevření stínu smrti. Proto teď jako to rozhodující evangelium máme slyšet Kristovo slovo "*poznáte pravdu a pravda vás osvobodí.*"

Pomyšlení na osvobodivost pravdy vnukala Martina svým přístupem k nemoci. Netajila ji, dokázala stručně, případně i jadrně sdělit, jak na tom je. Ale pro lidi kolem to byl osvobozující přístup. Vznikal prostor pro nehrané sdílení, a zároveň prostor k tomu, aby dál prožívala radost z přátel, rodiny, sboru i práce. Anebo radost pod krásnou modravskou oblohou nebo když si dopřála výstup na nejvyšší kopec v Sevenáech. Dál si uměla udělat čas na lidi, hledat řešení problémů druhých. Stávala se osvobodivým svědkem toho, že i na život s rakovinou se můžeš podívat z té lepší stránky.

Do tohoto obrazu svobodného a zároveň pravdivého přístupu k životu patří i její přístup k práci. Vážila si práce, kterou konala jako mikrobioložka. Dokladem toho byla její věrnost spolupracovníkům v Národní referenční laboratoři pro chřipku, ochota vzít na sebe odpovědnost před veřejností, ale třeba i to, že odmítala

nabídky odejít do bezpochyby výrazně lépe honorované komerční sféry.

A právě tak jsou dokladem i slova vděčnosti těch, kdo s ní spolupracovali:

Za její odbornou úroveň i za to, jak smírně přitomo uměla řešit problémy, povzbudit ty, kdo nestačili, s nasazením sobě vlastním odbourávat slabiny při společné práci a naopak rozvíjet její silnější stránky. A svůj vnitřně pravdivý vztah k úkolům života projevovala i postoji občanskými. Vážila si svobodných a demokratických poměrů. A když tu svobodu zanášely lži, humpoláctví, zneužívání moci, se samozřejmostí to šla dát veřejně najevo. Kolik lidí s diagnózou jako byla ta její, se pravidelně účastnilo loňských demonstrací a nejen jich... Beztak by jí větší radost než věnce udělalo manifestačně vystavené logo Milionu chviliek pro demokracii.

Loučíme se s ní v kostele a především ve společenství, jež se jí stalo druhým domovem. Místem silných přátelských vazeb, společenstvím, jemuž dlouhá léta dávala mnoho ze své vynalézavosti, kuchařského umu, pracovitosti i nadhledu.

A kde též směla čerpat inspiraci k své žité víře – inspiraci k duchovní věrnosti a stálosti – a k moudrosti, jež usiluje i komplikované problémy řešit tak, aby nepřišla k úhonně ani láska ani pravda.

Když o pravdě mluví Ježíš, nepředstavuje ji sobě ani nám jako okázalou náboženskou konstrukci, kde do sebe všechno bez rozporů přesvědčivě zapadá. Spíš myslí na to, že se nám příběh jeho přátelství a nasazení pro Boží věc může stát pozváním a životním motorem. Žítí z této pravdy někdy může vypadat jako pouhá nit, která se vine lidským životem. Někdy zůstává skrytá – ale rozhodně není nicotná. Stojí za to se na ni ptát - držet se jí, sledovat ji.

A Kristus – jako soucítící přítel i jako pravda – osvobozuje k spolehlivému výhledu i tváří v tvář smrti. Osvobozuje k vděčnosti. K tomu aby chvíle radostné zůstaly zdrojem inspirativních vzpomínek.

Inspiruje a osvobozuje k důvěře, že právě ty jakoby křehké postoje, nadhled nad malicherností, ochota dávat svůj čas i práci, nasazovat se pro věci společné, trávit svůj čas tu na přesčasech v práci a jindy u vaření pro bandu rozjívenců - že tato životní poloha nese a ponese své plody.

Nakonec jsme zváni k naději – že od této svobody a lásky nás nemůže odloučit ani smrt. Protože Boží přátelství, spoluúčast a nadějnost je s námi v tom, který naše křehké člověčenství vykoupil, vysvobodil, když smrt nejen sám z lásky podstoupil, ale nakonec všechny překvapil:

To když tohoto Goliáše oloupil o jeho vládu nad naší křehkostí. Díky Kristu věříme *Není to jen sen, že je cesta ven*. Tato pravda nechť se stane zdrojem vysvobození a naděje i nyní, když se loučíme s Martinou.

Amen.